

DOI 10.36074/logos-29.10.2021.v2.17

МОБІЛЬНА ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛADOVA ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ) УКРАЇНИ

ORCID ID: 0000-0001-9968-3515

Грядуща Віра Володимирівна

канд. техн. наук,
старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

ORCID ID: 0000-0003-4014-9312

Денисова Анастасія Володимирівна

старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

УКРАЇНА

16 вересня 2014 року Верховна Рада України та Європейський парламент синхронно, в режимі телемосту, ратифікували Угоду про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1], тому сьогодні Україна орієнтується у своїй політичній та законодавчій діяльності, цінностях та суспільному життю на норми Європейського Союзу.

Європейська Комісія [2] співпрацює з державами членами ЄС для підтримки та посилення розвитку ключових компетенцій та базових навичок для всіх, починаючи з раннього віку та протягом усього життя. Ключові компетенції включають знання, навички та ставлення, необхідні всім для особистої реалізації та розвитку, працевлаштування, соціальної інклюзії та активного громадянства.

На основі пропозицій Європейської Комісії 17 січня 2018 року Рада Європейського Союзу прийняла Рекомендацію щодо ключових компетенцій навчання протягом усього життя. Рекомендація визначає вісім ключових компетенцій, необхідних для особистої самореалізації, здорового та сталого способу життя, працевлаштування, активного громадянства та соціальної інклюзії. Однією з ключових компетентностей визнано цифрову компетенцію.

Для підвищення цифрових компетентностей Європейською комісією було запропоновано План дій з цифрової освіти (2021-2027)[3].

За даними представленими на офіційному веб-порталі Європейської комісії [3] План дій з цифрової освіти (2021-2027 рр.) – це оновлена політична ініціатива Європейського Союзу (ЄС) для підтримки сталої та ефективної адаптації систем освіти та навчання держав-членів ЄС до епохи цифрових технологій.

План дій з цифрової освіти:

- пропонує довгострокове стратегічне бачення високоякісної, інклюзивної та доступної європейської цифрової освіти;
- вирішує виклики та можливості пандемії COVID-19, що призвела до безпрецедентного використання технологій в цілях освіти та навчання;
- прагне до посилення співпраці на рівні ЄС у сфері цифрової освіти та підкреслює важливість спільної роботи у різних секторах для переходу освіти до цифрової ери;

• представляє можливості, включаючи поліпшення якості та кількості викладання щодо цифрових технологій, підтримку оцифрування методів навчання та педагогіки та забезпечення інфраструктури, необхідної для інклюзивного та стійкого дистанційного навчання.

Для досягнення цих цілей План дій визначає дві пріоритетні сфери:

Сприяння розвитку високоефективної цифрової освітньої екосистеми, що включає:

- інфраструктуру, підключення та цифрове обладнання;
- ефективне планування та розвиток цифрового потенціалу, включаючи сучасні організаційні можливості;
- компетентні та впевнені в використанні цифрових технологій педагоги, освітній та навчальний персонал;
- високоякісний освітній контент, зручні інструменти та безпечні платформи, які поважають правила електронної конфіденційності та етичні стандарти.

Покращення цифрових навичок та компетенцій для цифрової трансформації. Для цього потрібні:

- базові цифрові навички та компетентності з раннього віку;
- цифрова грамотність, включаючи боротьбу з дезінформацією;
- цифрова освіта;
- хороші знання та розуміння технологій, що потребують великої кількості даних, таких як штучний інтелект (ШІ);
- передові цифрові навички, які дають більше фахівців у сфері цифрових технологій;
- забезпечення того, щоб дівчата та молоді жінки були однаково представлені у цифрових дослідженнях та кар'єрі [3].

Цифрова компетентність передбачає цифрову та інформаційну грамотність, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту, кібербезпеку та розв'язання задач.

Мобільну цифрову компетентність не відокремлюють від цифрової компетентності. Однак, на нашу думку, необхідно виділяти її як важливу складову, особливо в сфері освіти.

Ми розуміємо під *мобільною цифровою компетентністю* впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодію з *мобільними цифровими технологіями*, що базуються на використанні мобільних пристроїв.

За даними Української національної комісії, що здійснює регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [4] стан ринку телекомунікаційних послуг за I півріччя 2021 року виглядає наступним чином:

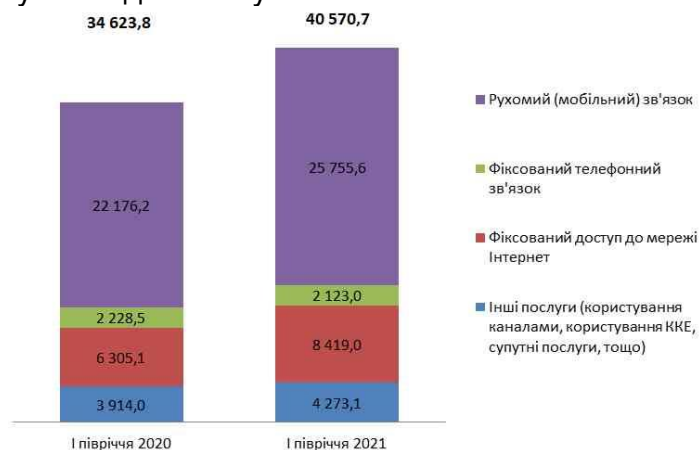

Рис. 1. Ринок телекомунікаційних послуг України за I півріччя 2021 року

Таблиця 1

Показники ринку телекомунікаційних послуг України

Показник	I півріччя 2020 р.	I півріччя 2021 р.	Приріст/падіння, %
Мобільний зв'язок	22176,2	25755,6	16,1
Фіксований телефонний зв'язок	2228,5	2123,0	-4,7
Фіксований доступ до мережі Інтернет	6305,1	8419,0	33,5
Іншу послуги	3914,0	4273,1	9,2

Рис. 2. Забезпеченість споживачів мобільним зв'язком на 100 жителів*, за регіонами України станом на 30.06.2021

За даними Міністерства цифрової трансформації України [5] кількість смартфонів в Україні, що підтримують мобільний зв'язок 5-го покоління, з жовтня 2020 р. по січень 2021р. зросла приблизно у 6 разів (з 31 тисячі до 194 тисяч відповідно). При цьому продовжується зростання смартфонів із підтримкою 4G, оскільки щомісяця мобільними операторами підключаються кілька тисяч населених пунктів до цієї технології. Високошвидкісним інтернетом 4G користуються майже на 31 млн. смартфонах.

Одночасно з процесами зростання кількості та якості цифрових мобільних приладів, ми можемо бачити розвиток програмних продуктів як адаптованих для мобільних пристроїв, так і розроблених спеціально для них, у тому числі і в сфері мобільної освіти.

Загальний ринок EdTech – цифрових освітніх технологій – зростає колосальними темпами. У 2020-му його оцінювали в \$ 85,8 млрд, але з темпами щорічного зростання в 16,1% до 2025 року він зросте більш ніж удвічі і складе понад \$ 181 млрд [6].

Таким чином, ми бачимо з одного боку стрімкий розвиток EdTech, з іншого – розширення, покращення цифрових мобільних технологій та

зростання попиту на них. На нашу думку, мобільні технології в освіті в найближчий час стануть невід'ємною складовою. Однак для їх ефективного використання необхідно підвищувати рівень мобільної цифрової компетентності усіх учасників освітнього процесу.

Відповідно до Європейської рамки цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu [7]) цифрові компетентності педагогів згруповані в шести сферах: професійне залучення, цифрові ресурси, викладання й навчання, оцінювання розширення можливостей учнів, сприяння цифровій компетентності учнів.

Висновки. Оскільки, у зв'язку з особливостями економічного розвитку України, загальне впровадження цифрових технологій відбувалось не поступово, а стрибкообразно. Сьогодні, відповідно [4,5], для виходу у мережу інтернет для будь-яких потреб переважна більшість українців використовує мобільний інтернет та мобільні пристрої. Тому підвищення рівня мобільної компетентності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти повинно базуватися на тих самих принципах, що встановлені в DigCompEdu, але, на нашу думку, наголос необхідно робити саме на використанні мобільних технологій.

Список використаних джерел:

- [1] Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. (2014). Вилучено із https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
- [2] Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning. (2018). Вилучено із https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/council-recommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_en
- [3] Digital Education Action Plan (2021-2027). (2020). Вилучено із https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en
- [4] Рухомий (мобільний) зв'язок. (2021). Вилучено із <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=149&language=uk>
- [5] Мінцифра: Кількість 5G-смартфонів за останній квартал 2020 року стала більшою в 6 разів. (2021) Вилучено із <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-kilkist-5g-smartfoniv-za-ostanniy-kvartal-2020-roku-stala-bilshoyu-v-6-raziv>
- [6] Тренды EdTech: что будет популярно в 2021 году. (2020) Вилучено із <https://webpromoeexperts.net/blog/trendy-edtech-cto-budet-populyarno-v-2021-godu/>
- [7] Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu). (2017). Вилучено із <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>